



KS § 183

Dnr KS 2018/900-340

## **Regeringskansliet - Miljö- och energidepartementet, dnr M2018/01630/Nm - Remiss av betänkande Vägar till hållbara vattentjänster SOU 2018:34**

### **Kommunstyrelsens beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att anta upprättat förslag till yttrande enligt ”Vägar till hållbara vattentjänster SOU 2018:34 - förslag till yttrande”.

### **Sammanfattning**

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV) är det kommunens skyldighet att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse. Enligt praxis brukar 20 – 30 fastigheter ses som ett ”större sammanhang”.

Utredningen föreslår en ändring i § 6 LAV för att förtydliga att det finns möjlighet att lösa VA-frågan på annat sätt än med anslutning till kommunal anläggning. Målsättningen är att man ska välja den mest samhällsekonomiskt gynnsamma lösningen för VA. (Fastighetsägarna har t ex möjlighet att på frivillig basis bilda en gemensamhetsförening för VA, men kommunen kan inte tvinga någon fastighetsägare att ansluta sig till gemensamhetsanläggningen.)

Det föreslås även helt nya paragrafer, t ex § 6 a LAV. Där står att varje kommun ska ha en plan för hur kommunen långsiktigt ska uppfylla sina skyldigheter att ordna vattentjänster enligt 6 §. Planen ska även innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av hur en ökad belastning på de allmänna Va-anläggningarna ska hanteras vid skyfall.

Utredningen förordar att det genom annan lagstiftning även ska införas ett krav på att avloppsdeklarationer ska upprättas för små avloppsanläggningar. Tanken är att ackrediterade kontrollorgan ska genomföra besiktningarna och upprätta avloppsdeklarationerna. Fastighetsägarna ska sedan skicka in sina deklarerationer till kommunen och kommunen ska på så sätt få kunskap om de små avloppen. Syftet är också att hjälpa fastighetsägarna att uppfylla den egenkontroll de är skyldiga att utföra samt att ge dem ett incitament att agera. Den som ska lämna in en avloppsdeklaration men som inte fullgör sin skyldighet i tid ska betala miljöstraffavgift.

Förslag ges även om att regeringen ska ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att, tillsammans med Konsumentverket, etablera en organisation för VA-rådgivning till fastighetsägare vad gäller små avloppsanläggningar för



KS § 183 forts.

hushållspillvatten och enskild dricksvattenförsörjning. Utredningen föreslår dessutom flera årgärder för ökat kretslopp av näringsämnen från små avlopp.

### Beslutsunderlag

Betänkande av utredningen om hållbara vattentjänster, SOU 2018:34, ”Vägar till hållbara vattentjänster”

”Vägar till hållbara vattentjänster SOU 2018:34 –förslag till yttrande”, den 11 september 2018

Kommunledningsstabens skrivelse den 4 september 2018

Kommunledningsutskottets protokoll den 17 september 2018, § 150

### Yttrande

*§ 6 LAV, Särskild hänsyn till möjligheten att ordna VA på annat sätt än med allmän VA-anläggning.*

Det är bra om det förtydligas att det finns en möjlighet att ordna VA på annat sätt än med allmän anläggning och kommunalt verksamhetsområde.

I befintlig bebyggelse kan det finnas både nya och gamla avloppsanläggningar. Det bör förtydligas att det i vissa fall kan vara fördelaktigt att, genom frivilliga avtal, erbjuda allmänt avlopp till dem som är i behov av ny avloppsreningsanläggning utan inrättande av verksamhetsområde. På så vis slipper de som har nya och fungerande avloppsanläggningar att bli tvångsanslutna. Det behöver tas fram en tydlig vägledning för § 6 som är riktad till kommunerna.

*§ 6a LAV, Plan för allmän VA-anläggning och redogörelse för hantering av skyfall*

Krav på VA-plan genom lagstiftning vore bra. En VA-plan bör dock inte begränsas till att vara en utbyggnadsplan för allmänt vatten och avlopp, utan bör omfatta hela kommunen och alla slags VA-anläggningar. En VA-plan blir ett strategiskt dokument som reglerar byggelseutvecklingen i kommunen. VA-planen bör därför ses som en del i den kommunala översiktsplaneringen, och kravet på en kommunal VA-plan bör därmed finnas i PBL. Generellt sett vore det önskvärt med en starkare koppling mellan fysisk planering och vattenförvaltning. Exempelvis bör ett område i normalfallet vara detaljplanelagt innan beslut fattas om verksamhetsområde.

Ansvar för hantering av dagvatten från skyfall (kraftigare än 20-årsregn) bör inte ligga på VA-huvudmannen och omhändertagandet bör inte heller finansieras av VA-kollektivet. Hänsyn till dagvatten från skyfall bör i stället tas vid den fysiska planeringen och kopplas till PBL. Hantering av skyfall



KS § 183 forts.

kräver ofta tillgång till markytor, och genom PBL har kommunen en större möjlighet att påverka hur marken används.

Ett lyckat omhändertagande av skyfall kan innebära att exempelvis vägar kan hållas öppna och att andra samhällsviktiga funktioner, såsom sjukhus och vårdinrättningar, inte drabbas av översvämning. Hela befolkningen kan med andra ord tjäna på en effektiv hantering av skyfall. Därmed bör finansieringen ske via skatten.

#### *Avloppsdeklarationer*

Det finns ett generellt behov av att höja standarden på befintliga enskilda avloppsanläggningar. På kommunernas miljökontor är det dock inte medvetenheten om de enskilda avloppsanläggningarnas standard som saknas, utan ekonomiska förutsättningar till omfattande tillsynsarbete. Avloppsdeklarationer skulle inte öka kommunens kunskap om de enskilda anläggningarna i någon nämnvärd utsträckning, men däremot skulle arbetsbördan öka högst väsentligt.

Införandet av miljöstraff skulle innebära att miljökontoret tvingas gå igenom kommunens samtliga kända enskilda avloppsanläggningar (vilket i Arvika kommun är drygt 5 000 stycken) och kontrollera om avloppsdeklaration inkommit eller inte. Att låta bli att ta ut miljöstraff, när förutsättningarna är uppfyllda, är straffbart som tjänstefel enligt 20 kap 1 § brottsbalken.

Ett betydligt bättre styrverktyg vore att lagstifta om krav på avloppsdeklaration vid försäljning av bostäder. En skyldighet att lämna protokollet till både potentiella köpare och miljökontoret torde öka chansen till förbättrade avloppssystem högst väsentligt, utan att miljökontoret ”drunknar” i ärenden.

Ett statligt ekonomiskt stöd öronmärkt för enskilda avlopp vore också en bra åtgärd för att stötta kommunerna i det omfattande tillsynsarbetet. Ett sådant stöd skulle till stora delar gagna landsbygd och glesbygd där enskilda avlopp är vanliga.

#### *Avloppsrådgivning*

Det vore bra med nationell VA-rådgivning där det är tydligt att råden inte ges av samma instans som prövar tillståndsfrågan.

#### *Kretsloppsåtgärder*

Slamhanteringen är ett problem över hela landet och många kommuner



KS § 183 forts.

behöver vägledning i hur slammet ska hanteras. Teknikutvecklingen bör inte läggas på kommunerna, utan staten bör ta ett större ansvar och presentera vilka olika sätt som anses vara godtagbara för slamhantering. Man bör dock avvakta med att utvärdera förslagen kring kretsloppsåtgärderna från detta betänkande tills slutsatserna i utredningen "Giftfri och cirkulär återföring av fosfor från avloppsslam", Dir. 2018:67, har presenterats.

**Beslutet skickas till**

Miljö- och energidepartementet  
Bitr. kommundirektören  
Miljöutvecklaren